

พลวัตการเมืองและพฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป

หลังการยุบสภาในประเทศไทย*

POLITICAL DYNAMICS AND VOTER BEHAVIOR IN GENERAL

ELECTIONS FOLLOWING PARLIAMENTARY DISSOLUTION IN

THAILAND

สัมพันธุ์ แสงคำเลิศ¹ และ ณัฐหทัย บรรจงจิตร²

Sampun Sangkumlerd¹ and Nuthathai Banjongji

¹⁻²มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

¹⁻²Southeast Asia University, Thailand

E-mail: sangkumlerds@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์พลวัตทางการเมืองและพฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปของประเทศไทยภายหลังการยุบสภาผู้แทนราษฎร โดยพิจารณาทั้งบริบททางการเมืองระดับมหภาคและปัจจัยระดับปัจเจกบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียง การยุบสภาในประเทศไทยมักเกิดขึ้นท่ามกลางความตึงเครียดทางการเมือง ความขัดแย้งภายในรัฐบาล หรือการใช้เป็นยุทธศาสตร์ทางการเมืองของฝ่ายบริหาร ส่งผลให้การยุบสภาไม่ใช่เพียงกระบวนการตามรัฐธรรมนูญ แต่เป็นจุดเริ่มต้นของพลวัตทางการเมืองรูปแบบใหม่ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ การรับรู้ และพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญ

งานศึกษานี้ใช้กรอบแนวคิดพฤติกรรมทางการเมือง การสื่อสารทางการเมือง และโครงสร้างโอกาสทางการเมือง เพื่ออธิบายปัจจัยที่กำหนดและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเมืองเลือกตั้ง ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างโอกาสทางการเมืองหลังการยุบสภา เช่น ระบบเลือกตั้ง การจัดวางผู้สมัคร และการแข่งขันระหว่างพรรคการเมือง ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องประเมินข้อมูลจำนวนมากภายใต้ระยะเวลาที่จำกัด ส่งผลให้ความน่าเชื่อถือ

* Received 1 December 2025; Revised 22 December 2025; Accepted 23 December 2025

ผลงานที่ผ่านมา และเสถียรภาพเชิงนโยบาย กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจลงคะแนนเสียง

นอกจากนี้ สื่อดิจิทัลมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการสื่อสารทางการเมือง ทั้งในด้านการกำหนดวาระสาธารณะและการตีกรอบข้อมูล อย่างไรก็ตาม การแพร่กระจายข้อมูลอย่างรวดเร็วได้นำไปสู่ความเสี่ยงของข้อมูลเท็จ การเลือกเสพข้อมูลเฉพาะด้าน และการแบ่งขั้วทางการเมือง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นใหม่ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การทำความเข้าใจพลวัตทางการเมืองหลังการยุบสภามีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ทิศทางประชาธิปไตยไทยและการออกแบบกลยุทธ์ทางการเมืองในอนาคต

คำสำคัญ: พลวัตทางการเมือง; พฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้ง; การยุบสภา

Abstract

This study aims to analyze political dynamics and voter behavior in Thailand's general elections following the dissolution of the House of Representatives by considering both macro-level political contexts and individual-level factors influencing voting decisions. In Thailand, parliamentary dissolution often occurs amid political tension, internal government conflicts, or as a strategic maneuver by the executive branch. Consequently, dissolution is not merely a constitutional procedure but serves as the starting point of a new set of political dynamics that significantly shape voters' attitudes, perceptions, and electoral behavior.

The study employs the theoretical frameworks of political behavior, political communication, and political opportunity structure to explain the factors that determine and transform voting behavior. The findings indicate that changes in political opportunity structures after dissolution—such as the electoral system, candidate positioning, and inter-party competition—require voters to process a large volume of information within a limited timeframe. Under such conditions, credibility, past performance, and policy stability emerge as key criteria guiding voting decisions.

Moreover, digital media plays a crucial role in contemporary political communication, particularly in agenda-setting and information framing processes. However, the rapid dissemination of information through digital platforms also increases the risks of misinformation, selective exposure, and political polarization, especially among younger voters. These dynamics contribute to voting behavior that is sometimes driven more by emotions, personal attitudes, or ideological alignment than by rational evaluation based on empirical evidence.

The study concludes that parliamentary dissolution acts as a catalyst for rapid and intensified political change at both the party and voter levels. Understanding post-dissolution political dynamics is therefore essential for analyzing the future trajectory of Thai democracy, as well as for designing effective political strategies, public communication, and policy responses in an increasingly complex and rapidly changing political environment.

Keywords: Political Dynamics; Voter Behavior; Voter Behavior

บทนำ

การยุบสภาผู้แทนราษฎรเป็นกลไกสำคัญของระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภา ซึ่งเปิดทางให้มีการจัดการเลือกตั้งใหม่เมื่อเกิดภาวะที่รัฐบาลไม่สามารถบริหารประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือเมื่อฝ่ายบริหารประเมินว่าสามารถใช้จังหวะทางการเมืองเพื่อสร้างความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป (King, 1986) ในกรณีของประเทศไทย การยุบสภามักเกิดขึ้นท่ามกลางสภาวะความขัดแย้งทางการเมือง การไม่เสถียรของรัฐบาลผสม หรือความตึงเครียดทางสังคม ซึ่งล้วนเป็นแรงผลักดันให้เกิด “จุดเปลี่ยน” ทางการเมืองที่ส่งผลโดยตรงต่อทิศทางการแข่งขันระหว่างพรรคการเมืองและพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในช่วงเวลาถัดมา (Ockey, 2015)

ตลอดหลายทศวรรษที่ผ่านมา การยุบสภาถูกใช้ทั้งในฐานะมาตรการทางรัฐธรรมนูญอย่างเป็นทางการ และในฐานะเครื่องมือทางการเมืองเพื่อเปลี่ยนสมดุลอำนาจในรัฐสภา ตัวอย่างเช่น การยุบสภาในปี 2549, 2556 และ 2562 ต่างมีเงื่อนไขทางการเมืองที่แตกต่างกัน แต่ล้วนมีผลกระทบต่อระบบพรรคการเมืองและพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนอย่างชัดเจน (Phongpaichit & Baker, 2018) การยุบสภาจึงไม่ใช่เพียงกระบวนการเพื่อเริ่มต้นการเลือกตั้งใหม่ หากแต่เป็น “สัญญาณทางการเมือง” ที่กระตุ้นให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องหันกลับมาประเมินสถานการณ์ประเทศ พรรคการเมือง และผลงานของรัฐบาลที่พ้นจากอำนาจไป

ภายใต้บริบทไทยร่วมสมัย ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตอบสนองต่อการยุบสภาอย่างรวดเร็วและเข้มข้นมากขึ้น เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางการเมืองสื่อสารเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะการเติบโตของสื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดวาทกรรมทางการเมือง การสร้างภาพลักษณ์ผู้สมัคร และการถ่ายทอดนโยบายสู่สาธารณชน (Chadwick, 2017) แพลตฟอร์มอย่าง Facebook, X (Twitter) และ TikTok ได้แปรสภาพเป็นพื้นที่หลักของการต่อสู้ทางข้อมูลข่าวสารระหว่างพรรคการเมือง ผู้สนับสนุน และกลุ่มประชาชนทั่วไป ส่งผลให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลการเมืองที่หลากหลาย รวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกันก็เผชิญกับปัญหาข่าวปลอม ความลำเอียงจากอัลกอริทึม และการเลือกเสพข้อมูลเฉพาะด้าน (Pariser, 2011)

ผลลัพธ์ที่ตามมาคือการก่อตัวของปรากฏการณ์ Echo Chambers ซึ่งผู้ใช้งานจะรับข้อมูลที่สอดคล้องกับความเชื่อทางการเมืองเดิมของตน ทำให้เกิดการแบ่งขั้วทางการเมืองที่เด่นชัดขึ้นและส่งผลต่อการประเมินผู้สมัครหรือพรรคการเมืองอย่างมีอคติ (Sunstein, 2017) บริบทเช่นนี้ทำให้พฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชนไม่ใช่เพียงผลลัพธ์ของการวิเคราะห์นโยบายเชิงเหตุผล แต่ยังเกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความผูกพันกลุ่ม และอุดมการณ์ทางการเมืองที่ถูกหล่อหลอมผ่านพื้นที่สื่อออนไลน์

ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้งหลังการยุบสภาในประเทศไทยจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ช่วยให้เข้าใจพลวัตทางการเมืองร่วมสมัย ทั้งในด้านการสื่อสารทางการเมือง การกำหนดวาระสาธารณะ และพลังทางสังคมที่ขับเคลื่อนผลลัพธ์ในการเลือกตั้ง การทำความเข้าใจกลไกเหล่านี้ไม่เพียงมีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ระบบพรรคการเมือง แต่ยังเป็นกุญแจสำคัญในการมองเห็นแนวโน้มของประชาธิปไตยไทยในอนาคต (Almond & Verba, 1989)

การวิจัยในประเด็นนี้จึงมีคุณูปการต่อวงวิชาการและการพัฒนานโยบายสาธารณะที่สอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชนในสังคมที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีพฤติกรรมการเมือง (Political Behavior Theory)

ทฤษฎีพฤติกรรมการเมืองเป็นกรอบแนวคิดที่อธิบายการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในฐานะผลลัพธ์จากกระบวนการรับรู้ ทักษะคิด ความเชื่อ และบริบททางสังคม การเมืองที่รายล้อมตัวบุคคล (Dalton, 2013) แนวคิดนี้ช่วยอธิบายพลวัตของการเลือกตั้ง โดยเฉพาะในบริบทหลังการยุบสภาที่สภาพแวดล้อมทางการเมืองมีความผันผวนสูง สาระสำคัญของทฤษฎีพฤติกรรมการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้สามารถสรุปได้เป็น 4 ปัจจัยหลัก ดังนี้

(1) คุณลักษณะของผู้สมัคร ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมักประเมินความสามารถ ความซื่อสัตย์ และความเป็นผู้นำของผู้สมัครก่อนตัดสินใจลงคะแนนเสียง (McCurley & Mondak, 1995) ในบริบทไทย ลักษณะส่วนบุคคลของผู้สมัครยังเชื่อมโยงกับการรับรู้ถึงศักยภาพในการแก้ปัญหาและการทำงานให้ประชาชน

(2) ความผูกพันทางพรรค ความผูกพันทางพรรคเป็นทัศนคติระยะยาวที่ทำหน้าที่เป็นกรอบในการตีความข้อมูลทางการเมือง (Campbell et al., 1960) อย่างไรก็ตาม ในสังคมที่มีความไม่แน่นอนทางการเมืองสูง เช่น ไทยหลังการยุบสภาบ่อยครั้ง ความผูกพันดังกล่าวมีแนวโน้มอ่อนตัวลง ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเปิดรับทางเลือกใหม่มากขึ้น

(3) การประเมินผลงานรัฐบาล ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนมากตัดสินใจโดยอิงจากการประเมินผลงานของรัฐบาลในอดีต ทั้งด้านเศรษฐกิจ นโยบายสาธารณะ และธรรมาภิบาล (Fiorina, 1981) โดยเฉพาะกรณีการยุบสภาก่อนครบวาระ ซึ่งมักทำให้การประเมินผลงานที่ผ่านมาเป็นปัจจัยชี้ขาดในการตัดสินใจเลือกตั้ง

(4) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ แนวคิด pocketbook voting และ sociotropic voting อธิบายการใช้เกณฑ์ทางเศรษฐกิจในการลงคะแนนเสียง โดยบริบทไทยพบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มักให้ความสำคัญกับสภาพเศรษฐกิจระดับชาติ เช่น เงินเฟ้อ ราคาสินค้า และการจ้างงาน มากกว่าสถานะทางเศรษฐกิจส่วนบุคคล

ทฤษฎีพฤติกรรมการเมืองชี้ให้เห็นว่าการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเป็นผลจากการผสมผสานของปัจจัยเชิงบุคคล เชิงสถาบัน และเชิงโครงสร้าง ซึ่งในบริบทหลังการยุบสภาของประเทศไทย ปัจจัยเหล่านี้มีความเข้มข้นและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผลการเลือกตั้งโดยรวม

ตารางสรุปทฤษฎีพฤติกรรมการเมืองที่ใช้ในการศึกษา

แนวคิด / ปัจจัย	สาระสำคัญของแนวคิด	นักวิชาการ อ้างอิง	ความเชื่อมโยงกับบริบทไทยหลังการยุบสภา
คุณลักษณะของผู้สมัคร	ผู้มีสิทธิเลือกตั้งประเมินความสามารถ ความซื่อสัตย์ และภาวะผู้นำของผู้สมัครในการตัดสินใจลงคะแนนเสียง	McCurley & Mondak (1995)	ผู้สมัครที่มีชื่อเสียง บุคลิกเด่น หรือถูกมองว่าสามารถแก้ปัญหาได้ มักได้รับความสนใจสูงในช่วงการเลือกตั้งเร่งด่วน
ความผูกพันทางพรรค	ความผูกพันระยะยาวกับพรรคการเมืองทำหน้าที่เป็นกรอบในการตีความข้อมูลทางการเมือง	Campbell et al. (1960)	ความผูกพันทางพรรคอ่อนตัวลงจากความไม่แน่นอนทางการเมือง ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเปิดรับพรรคหรือผู้สมัครใหม่
การประเมินผลงานรัฐบาล	การตัดสินใจลงคะแนนเสียงอิงจากผลงานรัฐบาลในอดีตทั้งด้านเศรษฐกิจและนโยบายสาธารณะ	Fiorina (1981)	การยุบสภาก่อนครบวาระทำให้ประชาชนใช้ผลงานรัฐบาลเป็นเกณฑ์หลักในการตัดสินใจคงหรือเปลี่ยนอำนาจ
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	ผู้มีสิทธิเลือกตั้งประเมินสถานการณ์เศรษฐกิจส่วนบุคคลและเศรษฐกิจ	Lewis-Beck & Stegmaier (2000)	ปัจจัยเศรษฐกิจมหภาค เช่น เงินเฟ้อ ราคาสินค้า และการจ้างงาน มีอิทธิพล

	ระดับชาติในการลงคะแนนเสียง		ต่อความนิยมของรัฐบาลอย่างมาก
--	----------------------------	--	------------------------------

2. ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication Theory)

ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication Theory) เป็นกรอบแนวคิดที่มุ่งอธิบายบทบาทของสื่อและกระบวนการสื่อสารต่อการสร้างทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน (McNair, 2017) ในยุคปัจจุบัน การสื่อสารทางการเมืองไม่ได้จำกัดอยู่เพียงสื่อมวลชนแบบดั้งเดิม เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุ แต่ขยายไปถึงสื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, Twitter (ปัจจุบัน X), TikTok และ YouTube ซึ่งทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลทางการเมืองได้อย่างรวดเร็วและหลากหลาย (Chadwick, 2017; Vaccari, 2020)

แนวคิดสำคัญในทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง ได้แก่ Agenda Setting, Framing, และ Priming ซึ่งล้วนมีบทบาทต่อการสร้างการรับรู้และทัศนคติของประชาชนต่อประเด็นทางการเมือง Agenda Setting คือกระบวนการที่สื่อเลือกประเด็นบางเรื่องให้ปรากฏต่อสาธารณะบ่อยครั้ง ทำให้ผู้รับสารรับรู้ว่าเรื่องนั้นมีความสำคัญและควรให้ความสนใจมากกว่าประเด็นอื่น (McCombs & Shaw, 1972) ในบริบทการเลือกตั้ง การนำเสนอเรื่องราวเช่น ความสามารถของผู้สมัคร นโยบายเศรษฐกิจ หรือประเด็นความโปร่งใสของรัฐบาล ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งประเมินความสำคัญของปัญหาเหล่านี้ต่อการตัดสินใจลงคะแนน

ส่วน Framing คือกระบวนการตีกรอบข้อมูลข่าวสารให้มีความหมายและทิศทางเฉพาะ เช่น การนำเสนอข่าวว่าปัญหาเศรษฐกิจเกิดจากความล้มเหลวของรัฐบาล หรือเป็นผลจากปัจจัยภายนอก ทำให้ผู้รับสารสร้างความเข้าใจต่อเหตุการณ์ในเชิงมุมมองนั้น ๆ (Entman, 1993) การตีกรอบเชิงบวกหรือเชิงลบของสื่อสามารถเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนต่อผู้สมัครพรรคการเมือง หรือประเด็นนโยบายได้อย่างชัดเจน

Priming เป็นอีกกลไกสำคัญที่สื่อใช้เพื่อชี้นำการประเมินและการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยผู้สื่อสารทำให้ประเด็นหรือคุณลักษณะบางอย่างของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองกลายเป็นตัวชี้วัดหลักของความเหมาะสมในการลงคะแนน (Iyengar & Kinder, 1987)

ตัวอย่างเช่น การเน้นย้ำผลงานเศรษฐกิจหรือความซื่อสัตย์ของผู้สมัคร จะทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้เกณฑ์เหล่านี้ในการประเมินโดยตรง

ในยุคดิจิทัล การสื่อสารทางการเมืองยังรวมถึง Digital Political Campaigning ซึ่งครอบคลุมการใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการรณรงค์หาเสียง การสร้างภาพลักษณ์ผู้สมัคร การโต้ตอบแบบเรียลไทม์กับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการสร้างชุมชนออนไลน์เพื่อสนับสนุนพรรคการเมือง (Kreiss, 2016; Vaccari, 2020) แพลตฟอร์มเหล่านี้ช่วยให้การสื่อสารมีความยืดหยุ่นและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ แต่ก็มีความเสี่ยงต่อการเกิด Echo Chambers และ Filter Bubbles ซึ่งผู้ใช้มักได้รับข้อมูลที่ยืนยันความเชื่อเดิมของตน ส่งผลต่อการแบ่งขั้วทางการเมือง (Pariser, 2011; Sunstein, 2017)

การศึกษาพฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้งในประเทศไทยหลังการยุบสภา พบว่า การสื่อสารทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียมีอิทธิพลต่อการรับรู้และทัศนคติของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะประเด็นเศรษฐกิจ นโยบายสาธารณะ และความโปร่งใสของรัฐบาล ขณะเดียวกัน การรณรงค์เชิงดิจิทัลทำให้พรรคการเมืองสามารถเข้าถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นใหม่ที่ใช้สื่อออนไลน์เป็นช่องทางหลักในการรับข่าวสารทางการเมือง (Chadwick, 2017; Tejapira, 2021)

ตารางสรุปทฤษฎีการสื่อสารทางการเมืองที่ใช้ในการศึกษา

แนวคิด / กลไก	สาระสำคัญของแนวคิด	นักวิชาการ อ้างอิง	ความเชื่อมโยงกับการเลือกตั้งไทยหลังการยุบสภา
การสื่อสารทางการเมือง	สื่อมีบทบาทในการสร้างการรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ผ่านสื่อดั้งเดิมและสื่อดิจิทัล	McNair (2017)	โซเชียลมีเดียกลายเป็นช่องทางหลักในการรับข่าวสารทางการเมืองในช่วงการเลือกตั้งเร่งด่วน
การกำหนดวาระ (Agenda Setting)	สื่อเลือกนำเสนอประเด็นบางเรื่องซ้ำ ๆ ทำให้ประชาชนรับรู้วาระประเด็นนั้นมีความสำคัญ	McCombs & Shaw (1972)	ประเด็นเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ และความโปร่งใส ถูกยกระดับเป็นประเด็นหลักในการตัดสินใจลงคะแนน

การตีกรอบ ข่าวสาร (Framing)	การนำเสนอข่าวในกรอบเชิง บวกหรือเชิงลบ ส่งผลต่อ การตีความเหตุการณ์ของ ผู้รับสาร	Entman (1993)	การตีกรอบผลงานรัฐบาล หรือผู้สมัครมีผลต่อทัศนคติ และความนิยมของ ประชาชน
การชี้นำเชิง ประเด็น (Priming)	สื่อทำให้ประเด็นหรือ คุณลักษณะบางอย่าง กลายเป็นเกณฑ์หลักในการ ประเมินทางการเมือง	Iyengar & Kinder (1987)	การเน้นย้ำผลงานเศรษฐกิจ หรือธรรมาภิบาลมีผลต่อ การตัดสินใจลงคะแนนเสียง
การรณรงค์ ทางการเมือง ดิจิทัล	การใช้โซเชียลมีเดียเพื่อ รณรงค์ สร้างภาพลักษณ์ และสื่อสารแบบโต้ตอบกับผู้ มีสิทธิเลือกตั้ง	Kreiss (2016); Vaccari (2020)	พรรคการเมืองเข้าถึงผู้มี สิทธิเลือกตั้งรุ่นใหม่ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ
ห้องเสียง สะท้อนและ ฟองกรอง ข้อมูล	ผู้ใช้สื่อเลือกเสพข้อมูลที่ สอดคล้องกับความเชื่อเดิม ส่งผลให้เกิดการแบ่งขั้วทาง การเมือง	Pariser (2011); Sunstein (2017)	ความคิดเห็นทางการเมือง ถูกแบ่งขั้วชัดเจนมากขึ้นใน สื่อออนไลน์

พลวัตทางการเมืองหลังการยุบสภา

1. ความไม่แน่นอนทางการเมือง (Political Uncertainty)

ความไม่แน่นอนทางการเมืองหมายถึงภาวะที่ระบบการเมืองเผชิญความผันผวนหรือการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน เช่น การยุบสภาหรือการปรับกติกาการเลือกตั้ง ซึ่งก่อให้เกิดช่องว่างทางอำนาจและเปลี่ยนสมดุลทางการเมืองอย่างรวดเร็ว (Aisen & Veiga, 2013; Phongpaichit & Baker, 2018) ภาวะดังกล่าวทำให้พรรคการเมืองเร่งปรับกลยุทธ์ นโยบาย และการสร้างพันธมิตรเพื่อเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขัน (Levitsky & Way, 2010; Tsebelis, 2002) ขณะเดียวกัน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตอบสนองต่อความไม่แน่นอนด้วยการให้

ความสำคัญกับความน่าเชื่อถือ เสถียรภาพเชิงนโยบาย และผลงานที่ผ่านมา ควบคู่กับความคาดหวังต่ออนาคต สะท้อนทั้งการลงคะแนนแบบย้อนหลังและแบบคาดการณ์ล่วงหน้า (Fiorina, 1981; Pongsudhirak, 2020) บทบาทของสื่อและการสื่อสารทางการเมือง โดยเฉพาะสื่อดิจิทัล มีอิทธิพลอย่างมากต่อการรับรู้และการตัดสินใจของประชาชนในช่วงเวลานี้ (Chadwick, 2017; Vaccari, 2020)

2. การจัดวางตำแหน่งของพรรคการเมือง (Political Positioning)

การจัดวางตำแหน่งของพรรคการเมืองเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างความชัดเจนด้านอุดมการณ์ นโยบาย และภาพลักษณ์ต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเฉพาะในช่วงหลังการยุบสภาที่การแข่งขันมีความเข้มข้นสูง (Boonpunth, 2019; Reilly, 2006) พรรคการเมืองเก่ามักเน้นประสบการณ์ ความต่อเนื่อง และผลงานที่ผ่านมา เพื่อสร้างความมั่นใจและความน่าเชื่อถือ (Levitsky & Way, 2010; Tejapira, 2021) ขณะที่พรรคการเมืองใหม่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงนวัตกรรม และการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเข้าถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นใหม่และกลุ่มที่ต้องการการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง (Chadwick, 2017; Kreiss, 2016) การแข่งขันเชิงนโยบาย โดยเฉพาะประเด็นเศรษฐกิจปากท้องและการปฏิรูปสถาบัน จึงเป็นแกนหลักในการดึงดูดคะแนนเสียงและสร้างความแตกต่างระหว่างพรรค (Lewis-Beck & Stegmaier, 2000; Pongsudhirak, 2020)

3. การสื่อสารการเมืองยุคดิจิทัล

การสื่อสารการเมืองยุคดิจิทัลหมายถึงการใช้สื่อและเทคโนโลยีออนไลน์เพื่อสื่อสารโน้มน้าว และกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งหลังการยุบสภา (Chadwick, 2017; Vaccari, 2020) พรรคการเมืองและผู้สมัครใช้โซเชียลมีเดียเป็นช่องทางหลักในการสื่อสารแบบเรียลไทม์ ผ่านการไลฟ์สด คอนเทนต์สั้น และแคมเปญออนไลน์ที่สามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้ (Kreiss, 2016; Enli, 2017; Kreiss & McGregor, 2018) การสื่อสารรูปแบบนี้ช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมและลดบทบาทการกรองของสื่อดั้งเดิม อย่างไรก็ตาม การสื่อสารดิจิทัลยังสร้างความเสี่ยงจาก Echo Chambers และ Filter Bubbles ที่นำไปสู่การแบ่งขั้วทางการเมืองและทัศนคติสุดขั้ว (Pariser, 2011; Sunstein, 2017) จึงเป็นทั้งโอกาสและข้อจำกัดสำคัญของการเมืองไทยร่วมสมัย

พฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งหลังการยุบสภา

1. การตัดสินใจบนฐานของนโยบายและผลงาน (Performance-Based Voting)

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไทยหลังการยุบสภามักตัดสินใจจากผลงานและนโยบายของรัฐบาลเดิม โดยอาศัยแนวคิด Retrospective Voting และ Economic Voting เป็นหลัก ทั้งในมิติผลกระทบต่อเศรษฐกิจส่วนบุคคล (Pocketbook Voting) และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ (Sociotropic Voting) ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การจัดการเศรษฐกิจ ค่าครองชีพ สวัสดิการสังคม และความโปร่งใสของรัฐ ซึ่งล้วนส่งผลโดยตรงต่อการเลือกพรรคและผู้สมัคร (Fiorina, 1981; Lewis-Beck & Stegmaier, 2000; Achen & Bartels, 2016; Pongsudhirak, 2020) โดยสื่อดิจิทัลช่วยเร่งการรับรู้และประเมินผลงานของรัฐบาลอย่างรวดเร็ว (Chadwick, 2017; Vaccari, 2020)

2. การเปลี่ยนแปลงทางประชากรศาสตร์ (Demographic Shift)

กลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นใหม่ (Gen Y และ Gen Z) มีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยมีแนวโน้มสนับสนุนพรรคการเมืองใหม่ที่เสนอแนวคิด นโยบาย และรูปแบบการสื่อสารที่สอดคล้องกับค่านิยมร่วมสมัย เช่น สิทธิส่วนบุคคล ความเท่าเทียม สิ่งแวดล้อม และนวัตกรรมทางสังคม การใช้สื่อดิจิทัลเป็นแหล่งข้อมูลหลักทำให้กลุ่มนี้ตัดสินใจทางการเมืองได้รวดเร็วและมีพลวัตสูง (Inglehart & Norris, 2016; Boonpunth, 2019; Tejapira, 2021; Chadwick, 2017; Vaccari, 2020)

3. อิทธิพลของสื่อดิจิทัลและ Echo Chambers

สื่อดิจิทัลและโซเชียลมีเดียมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเฉพาะผ่านปรากฏการณ์ Echo Chambers ซึ่งอัลกอริทึมของแพลตฟอร์มมักนำเสนอข้อมูลที่สอดคล้องกับความเชื่อเดิม ส่งผลให้เกิดการรับรู้แบบเลือกเฟ้นและการแบ่งขั้วทางการเมืองที่ชัดเจนขึ้น (Pariser, 2011; Sunstein, 2017; Bakshy et al., 2015) แม้จะมีความเสี่ยงต่อความขัดแย้ง แต่ในบางกรณี สื่อดิจิทัลก็ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน หากเปิดรับข้อมูลที่หลากหลาย (Stroud, 2010; Chadwick, 2017; Vaccari, 2020)

4. บทบาทพื้นที่และเครือข่ายท้องถิ่น (Local Networks)

แม้สื่อดิจิทัลจะมีอิทธิพลสูง เครือข่ายท้องถิ่นยังคงมีบทบาทสำคัญ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท ผู้นำชุมชนและองค์กรท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการสื่อสารนโยบาย สร้างความน่าเชื่อถือ และเชื่อมโยงพรรคการเมืองกับประชาชน ความสัมพันธ์เชิงสังคมในพื้นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญ การประสานระหว่างสื่อดิจิทัลและเครือข่ายท้องถิ่นจึงเป็นกลไกสำคัญของการรณรงค์เลือกตั้งในบริบทไทย (Funston, 2001; Phongpaichit & Baker, 2017; Pongsudhirak, 2020; Chadwick, 2017)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การยุบสภาผู้แทนราษฎรเป็นปัจจัยเร่งที่ทำให้ระบบการเมืองไทยเข้าสู่ภาวะความผันผวนทางการเมืองสูง (Political Volatility) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเลือกตั้งในช่วงวิกฤตทางการเมืองของ Fiorina (1981) และ Lewis-Beck & Stegmaier (2000) ที่อธิบายว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะหันมาใช้การประเมินผลงานรัฐบาลเดิมอย่างเข้มข้นมากขึ้นในช่วงที่บริบททางการเมืองไม่แน่นอน อย่างไรก็ตาม ในบริบทไทย ความผันผวนดังกล่าวไม่ได้สะท้อนเพียงการประเมินเชิงเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังเชื่อมโยงกับประเด็นความโปร่งใสและความชอบธรรมทางการเมือง ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของการเมืองไทยหลังการยุบสภา

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างพรรคการเมืองเก่าและพรรคการเมืองใหม่ ผลการศึกษารูปแบบที่สอดคล้องกับงานของ Inglehart & Norris (2016) และ Boonpunth (2019) กล่าวคือ พรรคเก่าใช้ผลงานและประสบการณ์เป็นทุนทางการเมือง ขณะที่พรรคใหม่เน้นนวัตกรรม แนวคิดการเปลี่ยนแปลง และการสื่อสารเชิงดิจิทัลเพื่อดึงดูดผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นใหม่ (Gen Y-Z) อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างที่พบในกรณีไทยคือ พรรคใหม่ไม่ได้อาศัยอุดมการณ์เพียงอย่างเดียว แต่ต้องแข่งขันภายใต้ข้อจำกัดเชิงสถาบันและกติกามารยาทการเมืองที่ซับซ้อน ซึ่งต่างจากบริบทประชาธิปไตยตะวันตกที่พรรคใหม่สามารถเติบโตได้จากการเคลื่อนไหวทางสังคมอย่างค่อนข้างอิสระ

ในด้านบทบาทของสื่อดิจิทัล ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานของ Pariser (2011), Sunstein (2017) และ Bakshy et al. (2015) ที่เชื่อว่าโซเชียลมีเดียและอัลกอริทึมมีส่วนสร้าง Echo Chambers และการแบ่งขั้วทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้สะท้อน

เพิ่มเติมว่า ในบริบทการเลือกตั้งหลังการยุบสภา Echo Chambers ไม่ได้เป็นเพียงพื้นที่เสริมความเชื่อเดิมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเท่านั้น แต่ยังถูกใช้เป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ของพรรคการเมืองในการรักษาฐานเสียงและระดมการสนับสนุนอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Hybrid Media System ของ Chadwick (2017)

ขณะเดียวกัน ผลการศึกษาพบว่า แม้สื่อดิจิทัลจะมีบทบาทสูง แต่เครือข่ายท้องถิ่นยังคงมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Phongpaichit & Baker (2017) และ Pongsudhirak (2020) ที่ชี้ว่าความสัมพันธ์เชิงสังคมและความไว้วางใจต่อผู้นำชุมชนยังเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการเลือกตั้ง ความแตกต่างจากงานวิจัยต่างประเทศคือ ในกรณีไทย เครือข่ายท้องถิ่นไม่ได้ลดบทบาทลงตามการขยายตัวของสื่อดิจิทัล แต่กลับทำหน้าที่เสริมความน่าเชื่อถือให้กับข้อมูลทางการเมืองและการรณรงค์ออนไลน์

โดยภาพรวม ผลการศึกษานับสนับสนุนแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้งหลังการยุบสภาเป็นผลลัพธ์ของปัจจัยหลายมิติ ได้แก่ การตัดสินใจบนฐานผลงานและนโยบาย (Performance-Based Voting) อัตลักษณ์และอุดมการณ์ทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางประชากรศาสตร์ โดยเฉพาะบทบาทของ Gen Y–Z รวมถึงอิทธิพลร่วมกันของสื่อดิจิทัลและเครือข่ายท้องถิ่น (Inglehart & Norris, 2016; Pongsudhirak, 2020; Vaccari, 2020) การผสมผสานของปัจจัยเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้งไทยมีลักษณะซับซ้อนและพลวัตสูงกว่างานวิจัยแบบตัวแปรเดียวในอดีต

สรุป

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษา สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้งภายหลังการยุบสภาผู้แทนราษฎรสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและเชิงพฤติกรรมของการเมืองไทยอย่างชัดเจน การยุบสภาทำหน้าที่เป็น “ตัวเร่ง” ที่ทำให้สนามการเมืองเข้าสู่ช่วงการแข่งขันสูงและมีความไม่แน่นอน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจึงไม่ได้ตัดสินใจบนฐานของปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง หากแต่เป็นผลจากการประมวลข้อมูลและประสบการณ์ทางการเมืองในหลายมิติพร้อมกัน

ผลการศึกษาชี้ว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ความสำคัญกับผลงานและนโยบายของรัฐบาลเดิม ควบคู่กับการพิจารณาอัตลักษณ์และอุดมการณ์ทางการเมือง ขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงทางประชากรศาสตร์ โดยเฉพาะบทบาทของผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นใหม่ ได้เข้ามาปรับสมดุลอำนาจทางการเมือง ทำให้การแข่งขันไม่ได้จำกัดอยู่เพียงระหว่างพรรคการเมืองเดิม แต่เปิดพื้นที่ให้พรรคหรือกลุ่มการเมืองที่สามารถสื่อสารแนวคิดใหม่ ๆ เข้าถึงความสนใจของคนรุ่นใหม่ได้มากขึ้น พฤติกรรมการเลือกตั้งจึงมีลักษณะ “ผสมผสาน” ระหว่างการประเมินผลงาน ความเชื่อทางการเมือง และการตอบสนองต่อบริบททางสังคมร่วมสมัย

ในขณะเดียวกัน สื่อดิจิทัลได้กลายเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารของพรรคการเมืองได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ซึ่งช่วยเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ความเข้มข้นของข้อมูลและกลไกของแพลตฟอร์มดิจิทัลกลับสร้างข้อจำกัดใหม่ โดยเฉพาะการรับรู้ข้อมูลแบบเลือกเฟ้นและการเกิด Echo Chambers ที่นำไปสู่การแบ่งขั้วทางความคิด สิ่งนี้สะท้อนว่าการเมืองไทยหลังการยุบสภาไม่ได้เผชิญเพียงการแข่งขันเชิงนโยบาย แต่ยังต้องเผชิญกับความท้าทายด้านคุณภาพของข้อมูลและการสื่อสารสาธารณะ

แม้สื่อดิจิทัลจะมีอิทธิพลเพิ่มขึ้นอย่างมาก ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่า เครือข่ายท้องถิ่นยังคงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์เชิงสังคมมีความแน่นแฟ้น เครือข่ายเหล่านี้ทำหน้าที่เสริมความน่าเชื่อถือให้กับพรรคและผู้สมัคร และเป็นกลไกเชื่อมโยงระหว่างนโยบายระดับชาติและความต้องการในระดับพื้นที่ ซึ่งสะท้อนลักษณะเฉพาะของการเมืองไทยที่การสื่อสารแบบดิจิทัลและการเมืองเชิงพื้นที่ยังคงดำรงอยู่ควบคู่กัน

จากข้อค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงกลยุทธ์ที่ควรนำไปพิจารณา ดังนี้

ประการแรก พรรคการเมืองควรพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองที่บูรณาการระหว่างสื่อดิจิทัลและเครือข่ายท้องถิ่น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพไม่ควรมุ่งเพียงการสร้างกระแสในโลกออนไลน์ แต่ต้องเชื่อมโยงเนื้อหา นโยบายกับบริบทชีวิตจริงของประชาชนในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจในระยะยาว

ประการที่สอง การกำหนดนโยบายควรตั้งอยู่บนฐานของผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและสามารถตรวจสอบได้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในช่วงหลังการยุบสภามีแนวโน้มใช้ข้อมูลเชิงผลงาน

ประกอบการณ์ตัดสินใจมากขึ้น ดังนั้น นโยบายที่ตอบโจทย์ปัญหาเศรษฐกิจ ปากท้อง และความโปร่งใสของรัฐ จะมีบทบาทสำคัญต่อความชอบธรรมทางการเมือง

ประการที่สาม พรรคการเมืองจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการสร้างพื้นที่การมีส่วนร่วมสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นใหม่ การสื่อสารที่เปิดโอกาสให้เกิดการโต้ตอบ การรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมเชิงนโยบาย จะช่วยลดช่องว่างระหว่างพรรคการเมืองกับคนรุ่นใหม่ และเสริมสร้างความผูกพันทางการเมืองในระยะยาว

ประการสุดท้าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบข้อมูลสาธารณะที่โปร่งใสและเชื่อถือได้ เพื่อลดผลกระทบจากข่าวสารเท็จและการบิดเบือนข้อมูลในช่วงการเลือกตั้ง การสร้างสภาพแวดล้อมทางข้อมูลที่เอื้อต่อการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเป็นเงื่อนไขสำคัญของประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ

สรุปการเมืองไทยหลังการยุบสภาเป็นบริบทที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องตัดสินใจภายใต้ข้อมูลจำนวนมากและความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ความเข้าใจพฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้งในมิติต่าง ๆ ไม่เพียงช่วยอธิบายผลลัพธ์ของการเลือกตั้ง แต่ยังช่วยสะท้อนทิศทางของพัฒนาการประชาธิปไตยไทยในยุคที่การเมือง นโยบาย เทคโนโลยี และโครงสร้างสังคมเชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อน

เอกสารอ้างอิง

- Aisen, A., & Veiga, F. J. (2013). How does political instability affect economic growth? *European Journal of Political Economy*, 29, 151–167.
- Almond, G. A., & Verba, S. (1963). *The civic culture: Political attitudes and democracy in five nations*. Princeton University Press.
- Bakshy, E., Messing, S., & Adamic, L. A. (2015). Exposure to ideologically diverse news and opinion on Facebook. *Science*, 348(6239), 1130–1132.

- Banducci, S., Franklin, M., & Stevens, D. (2016). Electoral behavior. In M. Gallagher & P. Mitchell (Eds.), *The politics of electoral systems* (pp. 281–310). Oxford University Press.
- Boonpunth, K. (2019). Thailand's political polarization and the transformation of electoral competition. *Asian Journal of Comparative Politics*, 4(3), 249–265.
- Campbell, A., Converse, P. E., Miller, W. E., & Stokes, D. E. (1960). *The American voter*. University of Chicago Press.
- Chambers, P. (2003). Local leadership and political trust in Southeast Asia. *Asian Journal of Political Science*, 11(2), 23–41.
- Chadwick, A. (2017). *The hybrid media system: Politics and power*. Oxford University Press.
- Chanchai, W. (2021). Political participation and digital engagement among Thai voters: Changing patterns in the post-coup period. *Journal of Asian Politics and Policy*, 13(2), 145–164.
- Dalton, R. J. (2013). *The apartisan American: Dealignment and changing electoral politics*. CQ Press.
- Diamond, L. (2019). *Ill winds: Saving democracy from Russian rage, Chinese ambition, and American complacency*. Penguin Press.
- Enli, G. (2017). Mediated authenticity: How the media constructs reality in politics. *Digital Journalism*, 5(3), 321–339.
- Fernquest, J. (2020). Political mobilization in Thailand: Youth movements and the digital sphere. *Contemporary Southeast Asia*, 42(3), 375–403.
- Fiorina, M. P. (1981). *Retrospective voting in American national elections*. Yale University Press.
- Funston, J. (2001). Thailand's political development: A mix of continuity and change. *Contemporary Southeast Asia*, 23(3), 421–440.

- Human Rights Watch. (2023). *Thailand: Political landscape and civil liberties after the dissolution of parliament*. HRW.
- Inglehart, R., & Norris, P. (2016). *Cultural backlash: Trump, Brexit, and authoritarian populism*. Cambridge University Press.
- Ishiyama, J. (2018). *Comparative politics: Principles of democracy and democratization* (3rd ed.). Routledge.
- Kitschelt, H. (1986). Political opportunity structures and political protest: Anti-nuclear movements in four democracies. *British Journal of Political Science*, 16(1), 57–85.
- Kreiss, D. (2016). *Prototype politics: Technology-intensive campaigning and the data of democracy*. Oxford University Press.
- Kreiss, D., & McGregor, S. C. (2018). Technology firms shape political communication: The work of Microsoft, Facebook, Twitter, and Google with campaigns during the 2016 U.S. presidential cycle. *Political Communication*, 35(2), 155–177.
- Lewis-Beck, M., & Stegmaier, M. (2000). Economic determinants of electoral outcomes. *Annual Review of Political Science*, 3, 183–219.
- Levitsky, S., & Way, L. A. (2010). *Competitive authoritarianism: Hybrid regimes after the Cold War*. Cambridge University Press.
- McCargo, D., & Ukrist, P. (2005). *The Thaksinization of Thailand*. NIAS Press.
- McCurley, C., & Mondak, J. (1995). Inspected by #118406: The role of candidate traits in voter decision-making. *Political Research Quarterly*, 48(4), 841–850.
- Montesano, M., & Chongvilaivan, A. (2014). *Political change in Thailand: Democracy and participation*. ISEAS.
-

- Nishizaki, Y. (2022). Electoral change and local political networks in the provinces of Thailand. *Asian Survey*, 62(1), 95–120.
- Office of the Election Commission of Thailand. (2023). *Report on the 2023 Thai general election: Voter turnout, party performance, and electoral behavior*. ECT.
- Pariser, E. (2011). *The filter bubble: What the Internet is hiding from you*. Penguin Press.
- Phongpaichit, P., & Baker, C. (2017). *Thailand: Economy and politics*. Oxford University Press.
- Pongsudhirak, T. (2020). Thailand's political confrontation and electoral dynamics in the post-junta era. *Journal of Democracy*, 31(1), 125–139.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon & Schuster.
- Reilly, B. (2006). *Democracy and diversity: Political engineering in the Asia-Pacific*. Oxford University Press.
- Rüland, J. (2000). Political networks and grassroots politics in Southeast Asia. *Asian Survey*, 40(3), 475–495.
- Schedler, A. (2013). *The politics of uncertainty: Sustaining and subverting electoral authoritarianism*. Oxford University Press.
- Stokes, S. C. (2005). Perverse accountability: A formal model of machine politics with evidence from Argentina. *American Political Science Review*, 99(3), 315–325.
- Tejapira, K. (2021). Thailand's political culture and new voter alignment in the digital age. *Asian Studies Review*, 45(4), 567–585.
- Tarrow, S. (1998). *Power in movement: Social movements and contentious politics* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Tarrow, S. (2011). *Power in movement: Social movements and contentious politics* (3rd ed.). Cambridge University Press.

The Economist Intelligence Unit. (2023). *Democracy Index: Thailand country profile*. EIU.

Ting, M., & Pattrarat, K. (2021). Political dissolution, party strategy, and voter repositioning in Thailand. *Asian Journal of Political Science*, 29(2), 183–202.

Tsebelis, G. (2002). *Veto players: How political institutions work*. Princeton University Press.

Vaccari, C. (2020). *Digital politics in Western democracies: A comparative study*. Johns Hopkins University Press.

Sunstein, C. R. (2017). *#Republic: Divided democracy in the age of social media*. Princeton University Press.

Stroud, N. J. (2010). Polarization and partisan selective exposure. *Journal of Communication*, 60(3), 556–576.
